CHARIS Kurs Służebne Przywództwo
4. Teologia Ducha Świętego (pneumatologia)

Dr Mary Healy

Duch Święty: zapomniana Osoba Trójcy?

Duch Święty w Starym Testamencie

„Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię. Ziemia zaś była bezładem i pustkowiem: ciemność była nad powierzchnią bezmiaru wód, a **Duch Boży** unosił się nad wodami.” (Rdz 1,2)

„Oto wybrałem Besaleela, syna Uriego, syna Chura z pokolenia Judy. I napełniłem go **Duchem Bożym**, mądrością i rozumem, i umiejętnością wykonywania wszelkiego rodzaju prac, pomysłowością w pracach w złocie, w srebrze, w brązie i w rzeźbieniu kamieni do oprawy, i w rzeźbieniu drzewa oraz wykonaniu różnych dzieł.” (Wj 31, 2-5)

„Wtedy to **obłok** okrył Namiot Spotkania, a chwała Pana napełniła przybytek. I nie mógł Mojżesz wejść do Namiotu Spotkania, bo spoczywał na nim **obłok** i chwała Pana wypełniała przybytek. Ile razy **obłok** wznosił się nad przybytkiem, Izraelici wyruszali w drogę, a jeśli **obłok** nie wznosił się, nie ruszali w drogę aż do dnia uniesienia się **obłoku**. **Obłok bowiem Pana** za dnia zakrywał przybytek, a w nocy błyszczał jak **ogień** na oczach całego domu izraelskiego w czasie całej ich wędrówki.” (Wj 40, 34-38)

„Jozue, syn Nuna (...), zabrał głos i rzekł: «Mojżeszu, panie mój, zabroń im!» Ale Mojżesz odparł: «Czyż zazdrosny jesteś o mnie? Oby tak cały lud Pana prorokował, oby **mu dał Pan swego ducha!**»” (Lb 11, 28-29)

„Wziął więc Samuel róg z oliwą i namaścił go pośrodku jego braci. Począwszy od tego dnia **Duch Pański** opanował Dawida. Samuel zaś udał się z powrotem do Rama.” (1 Sm 16, 13)

„I dam wam serce nowe i **ducha nowego** tchnę do waszego wnętrza, odbiorę wam serce kamienne, a dam wam serce z ciała. **Ducha mojego** chcę tchnąć w was i sprawić, byście żyli według mych nakazów i przestrzegali przykazań, i według nich postępowali.” (Ez 36, 26-27)

© 2026 by CHARIS Polska

„I wyleję potem **Ducha mego** na wszelkie ciało, a synowie wasi i córki wasze prorokować będą, starcy wasi będą śnili, a młodzieńcy wasi będą mieli widzenia. Nawet na niewolników i niewolnice wyleję **Ducha mego** w owych dniach.” (Joela 3, 1-2).

Duch św. w życiu Jezusa

Łk 1,35 „Anioł Jej odpowiedział: «**Duch Święty** zstąpi na Ciebie i moc Najwyższego **osłoni** Cię. Dlatego też Święte, które się narodzi, będzie nazwane Synem Bożym”.

Łk 3,21-22 „Kiedy cały lud przystępował do chrztu, Jezus także przyjął chrzest. A gdy się modlił, otworzyło się niebo i Duch św. zstąpił na Niego, w postaci cielesnej niby gołębica, z nieba odezwał się głos: «Tyś jest mój Syn umiłowany, w Tobie mam upodobanie».”

Łk 4,18-19 „Duch Pański spoczywa na Mnie, ponieważ Mnie **namaścił i posłał** Mnie, abym ubogim **niósł dobrą nowinę**, więźniom głosił wolność, a niewidomym przejrzenie; abym uciśnionych odsyłał wolnymi, abym obwoływał rok łaski od Pana.”

J 3,5 „Jezus odpowiedział: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam ci, jeśli się ktoś nie narodzi **z wody i z Ducha**, nie może wejść do królestwa Bożego”.

J 4,13-14 „Każdy, kto pije tę wodę, znów będzie pragnął. Kto zaś będzie pił **wodę, którą Ja mu dam**, nie będzie pragnął na wieki, lecz woda, którą Ja mu dam, stanie się w nim źródłem wody wytryskującej ku życiu wiecznemu.”

J 7,37-39 „W ostatnim zaś, najbardziej uroczystym dniu święta, Jezus stojąc zawołał donośnym głosem: «Jeśli ktoś jest spragniony, a wierzy we Mnie - niech przyjdzie do Mnie i pije! Jak rzekło Pismo: Strumienie wody żywej popłyną z jego wnętrza». A powiedział to o Duchu, którego mieli otrzymać wierzący w Niego; **Duch bowiem jeszcze nie był <dany>**, ponieważ Jezus nie został jeszcze uwielbiony.”

J 14,15-17 „Jeżeli Mnie miłujecie, będziecie zachowywać moje przykazania. Ja zaś będę prosił Ojca, a innego **Pocieszyciela** da wam, aby **z wami był na zawsze** - **Ducha Prawdy**, którego świat przyjąć nie może, ponieważ Go nie widzi ani nie zna. Ale wy Go znacie, ponieważ **u was przebywa i w was będzie**.”

J 19, 30 „A gdy Jezus skosztował octu, rzekł: «Wykonało się!» I skłoniwszy głowę oddał ducha.”

© 2026 by CHARIS Polska

Raniero Cantalamessa: „Kiedy wzywamy Ducha, nie powinniśmy, by tak rzec, patrzeć w niebo, czy gdziekolwiek indziej; Duch przychodzi nie stamtąd, ale z krzyża Chrystusa. Jest to „duchowa skała", z której żywa woda wylewa się na Kościół, aby ugasić pragnienie wierzących. Jak deszcz w swoim czasie pada obficie z nieba, gromadząc się w skalistych zakątkach gór, aż znajdzie ujście i stanie się bezustannie tryskającym źródłem… tak Duch, który zstąpił i całkowicie zgromadził się w Jezusie podczas Jego ziemskiego życia, na krzyżu znalazł ujście, ranę, i stał się źródłem tryskającym do życia wiecznego w Kościele."

Duch Święty we wczesnym Kościele

Łk 24, 49 „…Wy zaś **pozostańcie** w mieście, aż będziecie przyobleczeni mocą z wysoka".

Dz 1, 4-5 „A podczas wspólnego posiłku kazał im nie odchodzić z Jerozolimy, ale **oczekiwać** obietnicy Ojca (...) Jan chrzcił wodą, ale wy wkrótce zostaniecie **ochrzczeni Duchem Świętym.**"

Dz 2, 1-4 „Kiedy nadszedł wreszcie dzień Pięćdziesiątnicy, znajdowali się wszyscy razem na tym samym miejscu. Nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wiatru i napełnił cały dom, w którym przebywali. Ukazały się im też języki jakby z ognia, które się rozdzieliły, i na każdym z nich spoczął jeden. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym."

Rz 5, 5 „Miłość Boża rozlana jest w sercach naszych przez Ducha Świętego, który został nam dany."

1 Kor 12,3 „Nikt też nie może powiedzieć bez pomocy Ducha Świętego: «Panem jest Jezus»".

Bez Ducha Świętego:

- Bóg jest daleko,
- Chrystus pozostaje w przeszłości,
- Ewangelia jest martwą literą, Kościół, to po prostu organizacja, władza, to sprawa dominacji, misja, to sprawa propagandy, liturgia, to nic więcej niż ewokacja, chrześcijaństwo – życiem moralnością niewolnika.

Ale z Duchem Świętym: kosmos zmartwychwstał i wzdycha w bólach porodowych Królestwa, jest tu zmartwychwstały Chrystus, Ewangelia jest siłą życia, Kościół ukazuje życie Trójcy Świętej, władza jest służbą wyzwolenia, misją jest Pięćdziesiątnica, liturgia jest zarówno pamiątką, jak i antycypacją, ludzkie działanie jest przebóstwione.

— Przemówienie w Światowej Radzie Kościołów, Uppsala, Szwecja, 1968 r.

© 2026 by CHARIS Polska

Zadanie:

1. Wybierz kilka fragmentów ze Starego Testamentu, które mówią o Bożym Duchu. Co te fragmenty mówią o działaniu Ducha? Jakie są cechy Ducha?
2. Posługując się niektórymi fragmentami Ewangelii, o których mowa w nauczaniu, opisz relację Jezusa z Duchem Świętym.
3. Jakie biblijne obrazy Ducha Świętego przemawiają do Ciebie osobiście? Dlaczego?
4. Jaka jest relacja między ukrzyżowaniem Jezusa, a darem Ducha Świętego?
5. Jaką różnicę czyni to, że Duch Święty mieszka w Tobie? Jak wytłumaczył(a)byś to osobie, która nie zna tej prawdy?
6. Zastanów się nad przeżyciami Apostołów w dniu Pięćdziesiątnicy i ich późniejszym życiem. Jak doświadczyłeś/-aś przemieniającej mocy Ducha w swoim życiu i służbie?

© 2026 by CHARIS Polska